

DE KLINKAART- ROUTE

OP EEN STEENWORP
VAN HET VERLEDEN

WANDELBROCHURE

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Provincie
Antwerpen

REGIONAAL LANDSCHAP
RIVIERENLAND

LANGS NETE, DILLE, ZENNE & RUPEL

natuurplein

Steenbakkerijen Niel

DE KLINKAARTROUTE

OP EEN STEENWORP VAN HET VERLEDEN

Voorwoord

De Klinkaartroute, dorpswandeling (8km), gidst je langs Hellegat en Noeveren, twee nog grotendeels authentieke **steenbakkerijgehuchten**. Tot enkele decennia geleden had Hellegat nog een volwaardige dorpskern met kleine woonstraten, een kerk, scholen, buurtwinkels, herbergen en een 'overzet' naar Ruisbroek. Dit alles geprangd tussen steenbakkerijen met typische schouwen en kilometers droogloodsen. Aan de oostzijde grensde Hellegat aan Noeveren, een afgelegen steenbakkerijgehucht van Boom dat in 1986 terecht werd geklasseerd als beschermd dorpsgezicht. Samen vormen ze een uniek geheel dat de bezoeker onderdompelt in de leef- en werkomstandigheden van de vroegere steenbakkerijgemeenschappen.

Naast pannen en tegels werden hier ook Klinkaarts gefabriceerd, stenen met een hoge druk- en slijtageweerstand. Deze werden oorspronkelijk in een klampoven gebakken. De uitzetters sorteerden de stenen en herkenden de Klinkaart aan de heldere klank wanneer ze twee stenen tegen elkaar tikten.

Daarnaast geniet de Klinkaart vooral bekendheid dankzij de gelijknamige roman van Piet Van Aken waarin hij de eerste werkdag beschrijft van een twaalfjarig meisje op 't geleeg. Wie het wat luchtiger wil, kan het Suske en Wiske stripverhaal 'De Hellegathonden' lezen dat het arbeidersbestaan goed weergeeft.

Ringoven

Als je na de dorpswandeling ‘versteend’ bent en nood hebt aan verpozing in een groene omgeving, dan kan je de natuurwandeling (3,5km), volgen doorheen het natuurgebied Walenhoek. Dit voormalig kleiputtencomplex herbergt een gevarieerd landschap met broekbossen, hooilandjes, ruigtes en een 20-tal vijvers.

PRAKTISCH

De route volgt een stukje van **Wandelnetwerk Rivierenland**, een netwerk van wandelpaden die elkaar kruisen met genummerde knooppunten.

Het **vertrek- en eindpunt** van de Klinkaartroute ligt aan knooppunt 153 vlakbij Natuur.huis De Paardenstal. Dit knooppunt is te bereiken langs de parking van Walenhoek aan de Boomsestraat te Hellegat - Niel.

De dorpswandeling loopt over voornamelijk verharde paden en is, mits enkele aangegeven wijzigingen, toegankelijk voor kinderwagens en rolstoelgebruikers.

De natuurwandeling loopt over onverharde paden en is niet toegankelijk voor kinderwagens en rolstoelgebruikers.

LEGENDE

- Dorpswandeling Klinkaartour
- Natuurwandeling Klinkaartour
- 262 Knooppunt Wandelnetwerk Rivierenland
- ★ Startplaats Klinkaartour
- i Infopunt Walenhoek
- Museum
- Schoorsteen

- 🌳 Speelbos/Avonturenparkje
- ☕ Café
- P Parkeerplaats
- ⛪ Kerk
- ⛐ Kapel
- Rolstoelvriendelijk traject
- Verharde ondergrond
- Onverharde ondergrond

Natuur- of bosgebied

Hier mag je de natuur niet verstoren. Honden zijn enkel aangeliind welkom; in sommige gebieden zijn geen honden toegelaten. Voor de organisatie van activiteiten is een toelating nodig van de terreinbeheerder, en op www.natuurenbos.be vind je eventuele specifieke voorwaarden.

Fragment uit de topografische kaart omgeving Niel-Boom met toelating A3034 van Nationaal Geografisch Instituut - www.ngi.be

Natuur.huis De Paardenstal

NATUUR.HUIS - DE PAARDENSTAL

Natuur.huis De Paardenstal, gelegen aan knooppunt 153, is het vertrek- en eindpunt van zowel de dorpswandeling als de natuurwandeling. In dit huis stonden vroeger de paarden die in steenbakkerij De Neef de wagonnetjes met klei en stenen voorttrokken.

Het gebouw is eigendom van de gemeente Niel. Omwille van zijn historische waarde koos Natuurpunt ervoor om de benedenverdieping in zijn oorspronkelijke staat te herstellen en in te richten als een tentoonstellings- en ontmoetingsruimte met informatie over Walenhoek en de kleiontginning van eertijds. De vrijwilligers van Natuurpunt heten je er tijdens de openingsuren van harte welkom om te genieten van een warm drankje of een streekbier.

Onderweg raden wij café 'De Koophandel' in Noeveren en volkscafé 'In Den D'Rupel' in Hellegat aan, waar vroeger ook de werklieden hun zuur verdiende centen opdronken.

Natuur.huis De Paardenstal

Boomsestraat 221, 2845 Niel | T: +32 (0)3 888 39 44

Van 1 mei t/m 30 september, elke zondag, 14u-18u

Van 1 oktober t/m 30 april, elke eerste zondag van de maand, 13.00u-17.00u

Op afspraak: info@natuurpuntrupelstreek.be

Hellegat tunnel

Noeveren tunnel

DE KLINKAARTROUTE

OP EEN STEENWORP VAN HET VERLEDEN

1. Dorpswandeling

Vertrek aan knooppunt 153 en wandel richting knooppunt 154.

De tunnel, waar je net voorbij de startlocatie onderdoor moet, werd aangelegd omdat de kleiwand door het afgraven meer en meer vanaf de Rupel opschoof naar het noorden. Hierdoor vormden de hoger gelegen straten een moeilijk te nemen hindernis. Dankzij deze tunnel konden de zware klei en de gedroogde stenen makkelijker vanuit de kleiput naar de productieplaatsen en steenovens langs de rivier gebracht worden. Sommige tunnels die goed bewaard bleven, worden nu verder onderhouden als verbindingswegen voor wandelaars en fietsers. In totaal zijn er in de Rupelstreek een 30-tal van deze tunnels.

Na de tunnel wandel je over een dienstweg voor de bewoners van de Struyfstraat. Hier heb je een mooi zicht op de dijkwoningen. Aan de straatzijde lijken de huizen klein, maar ze hebben allemaal een extra lager gelegen verdieping in de voormalige kleiput.

Aan de linkerkzijde vind je de vroegere dorpschool voor jongens, nu het scoutslokaal. In de tuin bouwden de scouts enkele droogloodsen herop als onderdak voor hun festiviteiten.

Hellegat, voormalige paardenslachterij

Het vierkante gebouw met plat dak op de achtergrond is de voormalige **paardenslachterij** van Hellegat. Paarden werden in de steenbakkerijen ingezet als lastdieren. Van oudsher werden ze beschouwd als heilige dieren die niet werden geconsumeerd. Pas vanaf 1920 werden oude en afgeleefde paarden geslacht en werd het vlees verkocht, omwille van armoede en honger die het gevolg waren van WOI. Zo ontstond een typisch Vlaams volksgerecht, de 'schep', paardenstoofvlees dat ook nu nog met smaak wordt gegeten in de Rupelstreek.

Aan knooppunt 154 wandel je richting knooppunt 246.

Langs een klein steegje -in de volksmond het 'sloepeke'- bereik je het centrum van Hellegat. De naam verwijst naar de Hellebeek, de oude naam voor de vliet in Ruisbroek. Hier vind je nog enkele opmerkelijke gebouwen zoals de **parochiekerk** uit 1908. Deze kerk is een exponent van de baksteenindustrie en gewijd aan Sint-Jozef-Arbeider. Naast de kerk werd vijftien jaar later de pastorie opgetrokken. Rechts van de pastorie loopt de straat dood op een klein park met toegangstrap naar de Rupeldijk. Hier kan je een mooie neoclassicistische meesterwoning uit de eerste helft van de 19de eeuw bewonderen.

Wandel verder richting knooppunt 246 via de Noeverseweg.

Op de rechterhoek van de Noeverseweg werd in 1902 de eerste parochiekerk van Hellegat gebouwd. Ze werd al snel vervangen door de huidige Sint Jozefskerk, maar werd nooit helemaal afgebroken. Tussen de pijlers van de kerk bouwde men kleine woningen die nog steeds bewoond zijn. De wandeling voert je verder over het **wijkplein**. Op de plaats van

Het paard als lastdier

de vroegere droogloodsen werden in 1990 nieuwe wooncomplexen gebouwd. Aanvankelijk waren het sociale woningen omwille van de grote werkloosheid na de teloorgang van de steenbakkerijen in de jaren '70 van vorig eeuw, later ook andere type woningen.

Steek het plein over en volg richting knooppunt 246.

Luchtfoto Rupel en steenbakkerijen

Arbeiderswoningen

Net voor je enkele honderden meters verderop de Boomse/Nielse Scheibeek passeert, zie je rechts de gebouwen van 'Den Atelier', op de terreinen van de voormalige scheepswerf 'De Wachter'. 'Den Atelier' is een arbeidszorgcentrum voor mensen die, omwille van een arbeidsbeperking, niet terecht kunnen in de gewone tewerkstelling.

Boomse/Nielse Scheibeek vormt de natuurlijke grens tussen de gemeenten Niel en Boom. Rechts van de brug loopt de beek over in een spaarbekken. Deze door de mens aangelegde plaats om water tijdelijk op te slaan voor later gebruik, vormt een kleine natuuroase tussen de twee bebouwde wijkkernen: Hellegat (Niel) en Noeveren (Boom).

Vervolg je weg naar links richting knooppunt 328

Valt er je iets op? Deze woningen hebben geen deur aan de straatzijde! De voordeur bevindt zich in het steegje achteraan de huisjes. Zo konden de arbeiders vanuit hun huis direct naar de nabijgelegen steenbakkerij waar ze werkten. Deze huizenrij kreeg in de volksmond de naam **Averrechtse root** mee. De huisjes waren klein (25 tot 40 m²) en destijds niet voorzien van waterleidingen of elektriciteit. Water haalde men aan de dorpspomp of in een stenen put. Het afvalwater werd in een open goot uitgegoten. De wc's van eertijds waren 'gemakken'. Deze huisjes hadden alleen een plank met een gat erin en bevonden zich buiten, soms allemaal naast elkaar.

De huisvesting maakte deel uit van het arbeidscontract dat de steenmaker afsloot met de steenbakkersbaas. Woonzekerheid voor het gezin was er bijgevolg niet. Pas vanaf het begin van de 20ste eeuw konden de arbeiders een klein huisje huren of zelf aankopen.

Averechte root

Aan het einde van de straat vervolg je je weg richting knooppunt 329.

De Nielsestraat situeert zich nog steeds op het oorspronkelijk niveau van de kleiafzetting, terwijl links en rechts de kleirug volledig is afgegraven. Dit zorgt ervoor dat je even verderop een prachtig panoramisch uitzicht hebt over de voormalige steenbakkerij Frateur. Deze steenbakkerij werd volledig gerestaureerd door vzw 't Geleeg. Je ziet vooraan de machinehal en de schoorsteen van de stoommachine. Verderop staan rijen droogloodsen en achteraan bevinden zich de oude steenovens. Deze steenbakkerijsite is een prachtig voorbeeld van beschermd industrieel erfgoed. Om veiligheidsredenen is ze echter niet vrij toegankelijk.

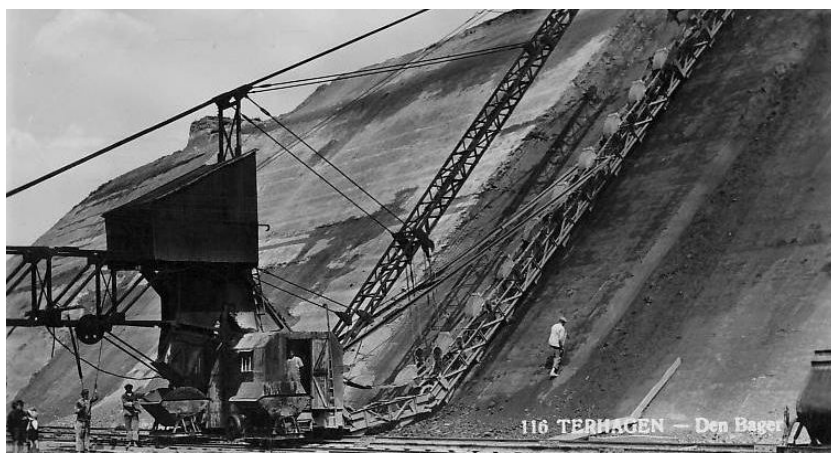
📍 Voor de bezoekersformules van het Booms Steenbakkerijmuseum zie TIP p. 13

Ga voorbij de site af naar rechts richting knooppunt 329 via de straat Noeveren. Volg de weg naar links door het steegje Noeveren 124-140 en neem verderop de trap naar links.

Steek aan het steegje gewoon rechtdoor en sla op het einde van de straat af naar links, richting knooppunt 329.

Wie het smalle wandelpad en de trap volgt, merkt onderweg tussen het groen nog de restanten van een oude kleibagger. Dergelijke **baggers** werden vanaf de jaren '20 van vorige eeuw gebruikt om de klei van de kleiwand af te schrapen. De klei viel in de emmers die vervolgens werden omgekieperd in wagonnetjes die over een spoorlijn naar de machinehal werden getrokken.

Kleibagger

Op het einde van het pad aan knooppunt 329 vervolg je je weg naar links, richting knooppunt 186.

Hier kom je op de oude steenbakkerijsite van de voormalige **steenbakkerij Lauwers** terecht. Opvallend zijn de restanten van klampovens waarin vroeger de gedroogde steen werd opgestapeld terwijl er kolen tussen gestrooid werden. Men stak de oven pas aan nadat hij volledig vol was. Na het opbranden van de kolen en afkoelen van de oven (wat 6 tot 8 weken duurde) sorteerden de uitzetters de steen: bleke, gewone, en grijze klampsteen, klinkaart en padden.

Verderop, ter hoogte van knooppunt 186, bereik je de site van het Ecomuseum en Archief van de Boomse Baksteen, EMABB. Hier tref je restanten aan van oude paapovens die men warm stookte met hout. Verder kan je er ook een grote ringoven met schouw bewonderen. Typerend zijn de authentieke steenbakkerswoningen met de gemeenschappelijke toiletten 'gemakken' aan de zijkant van de huisjes. De sites van steenbakkerij Frateur, EMABB en het beschermd dorpsgezicht Noeveren vormen samen het decor van de rondleidingen georganiseerd door het Café De Koophandel

Wagens voor vervoer bakstenen

Booms Steenbakkerijmuseum.

Keer ter hoogte van EMABB terug richting knooppunt 329 en vervolgens naar 246.

TIP: Als je van een biertje houdt, moet je zeker eens een Klinkaart proberen. Het bier wordt gebrouwen volgens een oud recept uit Boom, met de gist van weleer. Het etiket verwijst naar het steenbakkerijverleden van de Rupelstreek.

TIP: Bezoek het Booms Steenbakkerijmuseum
Groepsbezoeken op aanvraag:
T: +32 (0)3 844 49 74 of +32 (0)3 888 15 85
info@toerismerupelstreek.be | T: +32 (0)3 880 76 25
Van 1 april t/m 30 oktober:
elke zondag om 14.00u geleide wandelingen voor
individuele bezoekers.
Een rondleiding duurt 90 min.

Onderweg naar knooppunt 246 ga je ter hoogte van huisnummer 153, net voor de schoorsteen, links de Rupeldijk op en vervolg je je weg naar rechts, richting knooppunt 155.

Rupeldijk

Je kan Hellegat en Noeveren onmogelijk bezoeken zonder de **Rupel** gezien te hebben. Deze rivier was immers het kloppende hart van de regio. Hier bloeide het economische leven: brouwerijen, maalderijen, scheepswerven en los- en laadkades van de steenbakkerijen. De voorbije jaren onderging de Rupel een ware metamorfose, van dood en stinkend naar fris en vol leven. In de rivier zwemmen opnieuw een dertigtal vissoorten. Zelfs de **bever** heeft een nieuwe thuis in de Rupelstreek gevonden. Met wat geluk zie je hier ook visetende vogels zoals **aalscholvers**, **blauwe reigers**, futen of visdiefjes. Ook **wintertalingen** komen hier geregeld voedsel zoeken. Op de Rupeldijk kan je bovendien genieten van mooie panoramische zichten over de streek en de rivier.

Je nadert opnieuw het centrum van Hellegat wanneer je het prieeltje ziet, een kleine gloriëtte die vroeger behoorde tot het verder gelegen Hof Mouriau.

Aan je rechterzijde kunnen kinderen zich uitleven in een avontuurlijk speelbos.

Bever

Blauwe reiger

Steenbakkerij De Neef-Landuyt

Vervolgens arriveer je aan Het Hof Mouriau, een herenwoning in eclectische Louis Philippe-stijl, die omstreeks 1850 werd gebouwd als buitenverblijf voor de directeur van de spoorlijn Mechelen-Brussel. Het hof heeft haar naam te danken aan de familie Mouriau de Meulenacker die het pand in 1921 overkochten.

Naast het Hof Mouriau kan je via een trap het centrum van Hellegat bereiken. Op deze plek sloot Hellegat vroeger aan op het Hellegatveer over de Rupel. Deze overzetplaats vormde vanaf de vroege middeleeuwen een zeer belangrijke verbinding met West-Brabant.

Vervolgens krijg je een mooi zicht op de **oude steenbakkerij De Neef-Landuyt** met restanten van de ringoven verscholen onder het groen. In de nieuwe woonwijk prijkt nog fier een oude schoorsteen van één van de ovens.

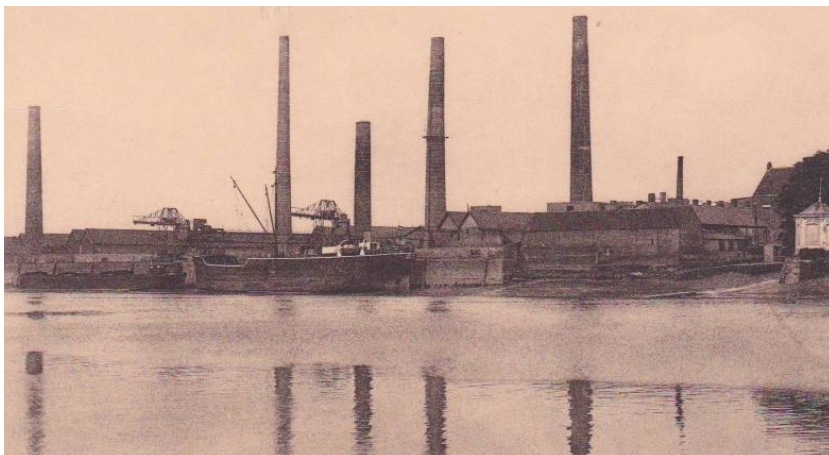

Via een trap rechts daal je de Rupeldijk af richting knooppunt 155.

Vervolg het jaagpad en daal verderop naar beneden. Hier kan je kiezen om naar rechts te gaan om iets te drinken of je weg langs links te vervolgen naar knooppunt 155.

Kinderen kunnen hier even verpozen in een avonturenparkje dat werd ingericht als Buitengewoon plekje, terwijl de ouders genieten van een terrasje in het volkscafé 'In den D'Rupel'.

Dorst gelest? Vervolg je weg richting knooppunt 155.

Steenbakkerij naast glorieette

Deze straat, 'Steenbakkerijen', was vroeger de oude voetweg die de steenbakkerijen met elkaar verbond. Van huisnummer 43 tot 35 merk je een korte root van 5 woningen op een lichte verhoging. Deze huizen bevinden zich nog op het oorspronkelijke niveau. De klei is hier niet weggegraven.

Door deze verhevenheid liggen de huizen natuurlijk beschermd tegen het overstromingsgevaar van de Rupel.

Wandel verderop rechts de Keizerstraat in richting knooppunt 155.

Meteen zal je weer het typisch straatbeeld met de kleine arbeiderswoningen herkennen. Sommige woningen zijn nog erg authentiek, zoals huisnummer 21, terwijl anderen op heel diverse wijze gerenoveerd zijn.

Wijk hier af van de knooppuntennetwerk en vervolg je weg tot het einde van de Keizerstraat. Wandel daar naar links en kort erop naar rechts.

We kruisen opnieuw de Boomsestraat door een historische en gerenoveerde tunnel. Vlak voor je ligt het natuurgebied **Walenhoek**.

Vervolg hier je weg naar rechts, langs een kleine speeltuin en door een ijzeren toegangshek en vervolg je weg achter de huizen. Op het einde volg je de verharde weg naar boven, naar de Boomsestraat. Hier volg je je weg naar links. Ter hoogte van huisnummer 153 ga je links naar beneden.

Neem ter hoogte van huisnummer 153 niet de schuine helling naar beneden, maar vervolg je weg over de Boomsestraat tot je de parking van je vertrekpunt bereikt. De natuurwandeling is voornamelijk op onverharde wegen en minder geschikt voor kinderwagens en rolstoelen.

Ingang Walenhoek

OP EEN STEENWORP VAN HET VERLEDEN

2. Natuurwandeling

Wandel vanaf Natuur.huis De Paardenstal richting knooppunt 302.

Het natuurgebied Walenhoek bevindt zich in de voormalige kleiputten van steenbakkerij De Neef-Landuyt. Deze waren eerst als stortplaats voorbestemd. Gelukkig kwamen de buurtbewoners, de leden van de plaatselijke visclubs, de vrijwilligers van de natuurbeweging en de gemeente Niel tegen deze beslissing in opstand. Dankzij hun samenwerking en inzet kreeg de natuur in **Walenhoek** een nieuwe kans. Het resultaat is een gevarieerd landschap met grote vijvers, poelen, rietkragen en struwelen.

De percelen tegenover Natuur.huis De Paardenstal, werden in 1980 aangekocht door de gemeente Niel en in beheer gegeven aan Natuurpunt.

Galloway-runderen

Fuut

Bruine korenbout

Een hek, raster en een afsluiting vormen de grens met de percelen van het Agentschap voor Natuur en Bos. Hier grazen **Galloway-runderen**, robuuste Schotse koeien met een zachtaardig karakter. We vragen wel om hen met rust te laten.

Op dit brede pad reden vroeger locomotieven met wagonnetjes die de klei naar de steenfabriek brachten. In de sloot rechts en langs de grote vijvers verderop, vind je heel wat libellen, waaronder de **bruine korenbout**, een zeldzame libel in Vlaanderen die nog vrij talrijk voorkomt in natuurgebieden langs de Rupel.

Aan knooppunt 302 wandel je rechtdoor richting knooppunt 301 en vervolgens sla je rechtsaf richting knooppunt 300.

Vanaf hier heb je een mooi zicht op de vijvers van Walenhoek en hun bewoners. **Futen**, knobbelzwanen, kuifeenden, meerkoeten en waterhoentjes dobberen hier het hele jaar rustig rond. Tijdens de winter komen er ook meeuwen op bezoek. Verder tref je hier aalscholvers en blauwe reigers aan. Om de vogels meer rustzones te gunnen werden sommige dijken deels weggegraven waardoor rietkragen en struweel elkaar afwisselen. Deze afwisseling is een ideale biotoop voor rietvogels zoals blauwborst en kleine karekiet.

Aan knooppunt 300 wandel je verder richting knooppunt 304.

Onderaan de helling van de spoorweg Antwerpen-Boom-Puurs kan je door een scherm naar een brede rietkraag kijken. Met veel geduld kan je hier in de winter een **roerdomp** ontdekken. Deze mysterieuze nachtreiger is al enkele jaren een vaste overwinteraar in Walenhoek.

Walenhoek

Sla links af en volg de brede dijk richting knooppunt 303.

Hier heb je opnieuw een prachtig uitzicht over de vijvers van Walenhoek. Hoog tijd om een bond allegaartje eenden te spotten: **kuifeenden**, **krakeenden**, **slobeenden**, **tafeleenden** en **wilde eenden**. In deze zone kom je ook enkele relictten van de steenbakkerijnijverheid tegen zoals de pijlers die her en der nog zichtbaar zijn. Deze pijlers moesten de rampen ondersteunen waarop de kleiwagonnetjes vanuit de kleiput naar de eerste verdieping van de machinehal werden vervoerd. Later werden de rampen vervangen door een transportband.

Je wandelt verder langs vijvers, rietkragen en struwelen. Als je goed oplet, spot je misschien een ijsvogel die met een razendsnelle duik vanaf een tak een visje tracht te vangen.

Aan knooppunt 303 wandel je linksaf richting knooppunt 302.

Roerdomp

Atalanta

Walenhoek

Net voor je links de wandellus doorgaat, zie je de vijvers van de visclubs. Vanaf hier wandel je door een pioniersbos. Dit is een bos dat bestaat uit lichtminnende boomsoorten die hun zaad via de wind verspreiden en zo als eerste open plekken kunnen koloniseren, zoals berk, wilg, els en abeel.

Links en rechts van het wandelpad zie je een typische ruigtevegetatie met bramen, grote kaardenbol, koninginnekruid en moesdistels. Op een zonnige zomerse dag is het hier een paradijs voor dagvlinders: *atalanta's*, kleine vossen en dagpauwogen zijn de meest opvallende soorten.

Aan knooppunt 302 ga je rechtsaf richting knooppunt 153.

De sloot aan je linkerkant had een belangrijke functie voor de steenbakkerijen. Ze diende als ontwatering voor het ganse gebied. Door een systeem van terugslagkleppen op de Rupel werd ervoor gezorgd dat het water tijdens laagwater kon afgevoerd worden en bij hoogwater niet kon terugvloeien.

Oude kleiput

Bosorchissen

Extra: Ongeveer halfweg kan je linksaf een laarzenpad inwandelen richting Natuur.huis 'De Paardenstal'. Via een wandelsluis kom je in de percelen beheerd door Natuurpunt.

Onderweg kom je enkele open percelen in het pioniersbos tegen. Deze kleine weilanden worden jaarlijks gemaaid door medewerkers van de gemeente Niel en de vrijwilligers van Natuurpunt. In mei en juni kleuren duizenden **bosorchissen** de wandelpaden en open plekken volledig paars.

Wist je dat...

Bakstenen reeds zesduizend jaar worden gebruikt? Tweeduizend jaar geleden voerden de Romeinen in het westen de baksteennijverheid in. Ze produceerden vooral dakpannen en tegels. Nadien verdween het gebruik voor enkele eeuwen uit onze geschiedenis. De cisterciënzers waren de eersten die in de 13de eeuw de baksteen opnieuw in gebruik namen en deze op grote schaal inzetten voor de bouw van hun abdijen. Omdat baksteen brandveiliger is dan hout, werd het vanaf de 16de eeuw verplicht voor het optrekken van stedelijke gebouwen. Op het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw kwam het machinaal bedrijf stap voor stap in opmars en verdrong de met de hand gevormde steen. In België wordt jaarlijks ongeveer 2,5 miljoen kubieke meter baksteen aangewend.

COLOFON

REALISATIE

Regionaal Landschap Rivierenland
Vlaamse Landmaatschappij
Departement Vrije Tijd provincie Antwerpen
Toerisme Rupelstreek vzw
Gemeenten Niel en Boom

IN SAMENWERKING MET

Natuurpunt Rupelstreek
Niels Erfgoedarchief
ErfGoed Noeveren
Booms Steenbakkerijmuseum
Toerisme Provincie Antwerpen

V.U. Departement Vrije Tijd, Jef Mertens, Departementshoofd

ILLUSTRATIES

Provincie Antwerpen
Toerisme Rupelstreek
Natuurpunt Rupelstreek: Adrie Luijks, Erik De Keersmaecker,
Fons Van Den Heuvel, Hugo Willocx, Kris De Keersmaecker,
Raymond De Smet
Johan Coopman
Cummins
NEA - gemeente Niel
Foto-archief Boom
Cultuurdienst Rumst

VERKOOPPUNTEN WANDELKAART RIVIERENLAND

www.rlr.be en www.toerismerupelstreek.be
De wandelkaart werd gepubliceerd met goedkeuring van het Nationaal
Geografisch instituut (NGI autorisatiecode A3034)

MEER INFORMATIE

Toerisme Rupelstreek vzw | T: +32 (0)3 880 76 25
info@toerismerupelstreek.be | www.toerismerupelstreek.be

Depotnummer: D/2014/0180/16

**Help mee aan een mooi en proper landschap en
neem je afval mee naar huis!**

WAAR TE VERKRIJGEN?

Infokantoor Toerisme Rupelstreek - APB De Schorre
 Schommelei 1/3 - 2850 Boom | T: +32 (0)3 880 76 25
info@toerismerupelstreek.be | www.toerismerupelstreek.be

Natuur.huis De Paardenstal
 Boomsestraat 221 - 2845 Niel

GEMEENTE NIEL
 Ridder Berthoutlaan 1 - 2845 Niel

Gemeente Boom
 Antwerpsestraat 44 - 2850 Boom

Booms Steenbakkerijmuseum - Onthaal bezoekerscentrum EMABB
 Noeveren 76 - 2850 Boom

